

YARIŞMA HAKKINDA

VİZYON VE STRATEJİ

Katılımcı planlama anlayışı doğrultusunda Adalar İlçesi Strateji Belgesi'nin ana vizyonu olarak belirlenmiş vizyon çerçevesinde;

- Adalar'ın doğal varlıklarını ve kültürel mirasının bütüncül bir anlayış çerçevesinde korunması;
- Sosyal yaşam ile ekolojik dengeler arasındaki etkileşimin güçlendirilmesi;
- Sağlıklı ve nitelikli bir yaşam alanı sunan işlevsel ve esnek bir kamusal mekanın açık alan sistemi bütününde değerlendirecek tasarım stratejilerin geliştirilmesi beklenmektedir.

- 19 Aralık ve 9 Ocak toplantılarında, odak grup görüşmelerinde: Yarışma alanının meydan ile sınırlandırılmaması ve mekânsal anlamda geniş bir bakış açısıyla etkileşim alanıyla bütünsel ele alışının altı özellikle katılımcılar tarafından çizildi. Özellikle altı çizilen bir diğer önemli husus İskele Meydanında başlayarak Saat Meydanı ve Çarşı ile ilişkisi çerçevesinde Fayton Meydanı'nın merkeze alınarak ilerlenilmesindeki hassasiyet paylaşıldı. Adalar Vakfı Odak grup görüşmesi toplantısında söz konusu alanlara ilişkin dinamikler tarihi belge ve bilgilerle paylaşıldı.
- Ölçekler arası ilişki bağlamında Fayton Meydanı ve etkileşim alanı.

- Özellikle 19 Aralık toplantısında yarışma sürecinde ve sonunda Fayton meydanının sahip olduğu değerlerin gün yüzüne çıkarılması ve korunmasına duyulan ihtiyaç belirtilirken, "Fayton"un sadece bir kelime olarak kalmaması ve bunun bellekte korunmasına yönelik simgesellikten uzak yaklaşımların geliştirilmesine ilişkin paylaşımlar oldu katılımcılarımızdan. Keza Meydanın en eski dükkanlarından biri olan ve atlara saman satan dükkandan geriye bir şey kalmamış olmasının mekânsal hafızada önemli bir kayıp oluşturduğu da dile getirilmişti.

- **Mekânsal hafıza ve yere özgü kararlarla kapsayıcı tasarım.**

- Yine katılım toplantılarında dile getirilen meydanın kültür ve sanatla buluşturularak yaratıcı süreçlerin harekete geçirilmesi; özellikle meydanın etrafında yer alan atölyelerin değişmesine ve iyileşmesine fırsat vererek korumanın önemine değinildi.
- **Sosyo-kültürel ve yaratıcı faaliyetlerin merkezinde.**

- Proje alanında tarihi kültürel peyzaj değerlerinin korunmasına dair önerilerin geliştirilmesi,
- Odak yarışma alanı olarak Fayton Meydanı'na ilişkin senaryoların, yarışma etki alanı olarak tanımlanmış sınır içinde kalan **kamusal açık mekân sistemi bütününde** geliştirilmesi,
- Etki alanı ile birlikte, yarışma odak alanında aktif sokak cephelerine, yaya güzergâhlarında kesintisiz devamlılığa, kolay erişime ve okunaklı yönlendirmeye öncelik veren, Adalıların ve kentlilerin çevreleriyle **etkileşimini kuvvetlendirecek esnek ve yenilikçi tasarım stratejilerine odaklanması,**
- Ada'nın tarihi peyzaj kimliği ile uyumlu, özellikle yaz aylarındaki **canlı kamusal yaşamın, gündüz kadar gece kullanımı** da gözetilerek değerlendirilmesi; bu anlamda gece kullanımını sağlayacak mekânsal programların yanı sıra aydınlatma konsepti geliştirilerek, kamusal açık mekân kalitesinin ve deneyiminin artırılması,

- Yoğun olarak kullanımı ile alanda yaya hareketini engel teşkil etmeyecek ve dayanıklılığı yüksek kentsel ögelerin geliştirilen öneriler çerçevesinde tanımlanması,
- Kentsel peyzaj tasarımı ile alanın güncel ihtiyaçlarına cevap verecek, doğal ve yapısal çevre karakterine saygılı, mimari kimliği ortaya çıkaran, çağdaş pratikleri benimsemiş, ekolojik çözümler içeren, sosyo-kültürel yapıya hâkim önerilerin geliştirilmesi,
- Geliştirilecek önerilerin, kamusal mekân deneyiminin önemli bir parçası haline gelen sanatsal, kültürel aktivitelere yönelik senaryoların üretilmesine uygun nitelikte olması;

DOĞAL ve KÜLTÜREL PEYZAJ

- Çok katmanlı tarihi çevre
- Organik sokak dokusu, meydanları, sivil mimari örnekleri ve bunlarla bütünleşmiş doğal peyzaj
 - Özgün kent morfolojisi
 - Sosyo-kültürel yapı
 - Mimari üsluplar ve bahçe kültürü
- Tarihi Kültürel Peyzaj karakterinin korunması

Planlama hiyerarşisi göz önünde bulundurularak, Meydan'a dair geliştirilecek tasarım önerilerinde, makro ölçekte bütüne dair yaklaşımların ortaya konması öncelik arz etmektedir. Bu noktada konsept şemalar ile ekolojik ve sosyo-kültürel yapıya dair yaklaşımlar geliştirilebilir. Ada'nın doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin anlaşılması ve korunması için önerilerin geliştirilmesi yine bu aşamada önem taşımaktadır.

Büyükkada, zaman ile şekillenen organik sokak dokusu, meydanları, sivil mimari örnekleri ve bunlarla bütünleşmiş doğal peyzajı ile ayrıcalıklı bir tarihi kültürel peyzaj niteliğine sahiptir. Bu bölgede, Bizans öncesi dönemden başlayarak birçok uygarlığın izlerini taşıyan katmanlar, dini ve ticari yapılar ve sayfiye amaçlı konutların inşası ile köşk ve bahçelerin meydana getirdiği, farklı mimari üslupları içerisinde barındıran adaya özgü bir morfoloji oluşturmuştur. Söz konusu fiziksel çevre etrafında şekillenen sosyo-kültürel yapı, özgün bir Ada Kültürü ve yaşam tarzı ortaya çıkarmıştır. Ayrıca, parsel düzeni açısından İstanbul'da az rastlanır sivil mimari örneği ve deneysel yaklaşımı Büyükkada'da görmek mümkündür. Özellikle Osmanlı ve Erken Cumhuriyet döneminde burada yaşayan halkın yaşam kültürünü yansıtan söz konusu mimari doku, doğası ve topoğrafyası ile birleşerek Büyükkada'ya kendine has bir silüet kazandırmıştır. Bu dönemde karşımıza çıkan mimari üsluplar bahçe kültürü ile de bütünleşerek, doğal türlere ek olarak birçok yabancı bitki türünün (egzotik türlerin) adaya gelmesine zemin hazırlamıştır. Ada ile bütünleşmiş olan bitki çeşitliliği aynı zamanda adayı büyük bir arboretuma dönüştürmüştür. Tüm bu tarihsel süreçlerin izlerini taşıyan doğal ve yapısal çevrenin birleşimi, Büyükkada'nın bugünkü Tarihi Kültürel Peyzaj karakterini oluşturmakta ve yarışmacılardan bu karakterin korunmasına dair öneriler geliştirmeleri beklenmektedir.

Ekolojik döngüler sonucu şekillenmiş, kendisine özgü Doğal Peyzaj dokusu ile Büyükkada, aynı zamanda İstanbul'un önemli doğa koruma alanlarından birisidir. Ana karadan izole olma durumu ve topoğrafik yapısı gereği özerkleşmiş ekolojik döngüler sonucu kendine has ekosistemi ile Akdeniz ve Karadeniz iklimleri arasında bir geçiş niteliği taşıyan Büyükkada, ikliminin ve topoğrafyasının da etkisi ile iğne yapraklı orman, Maki ve Garig formasyonlarından oluşan bitki örtüsüne sahiptir.

- Doğal Yapı
- Ana karadan izole olma durumu
 - Topoğrafya ve iklim etkileri
 - Flora
 - Fauna

Büyükada'da hakim olan bitki örtüsü, Kızılçam (*Pinus brutia*), Fıstık Çamı (*Pinus pinea*) türlerini çoğunlukla barındıran çam ormanları ile Maki ve Garig formasyonunun içerdiği yer örtücü, çalı ve ağaçlardır. Ada'da genel olarak görülen bitki türleri Gümüşi Akasya (*Acacia dealbata*), Sivri Meyveli Dişbudak (*Fraxinus angustifolia*), Himalaya Sediri (*Cedrus deodora*), Ceviz (*Juglans regia*) ve Gümüşi Ihlamur (*Tilia argentea*) gibi türler olup bunların yanında Çitlenbik (*Celtis australis*), Tüylü Laden (*Cistus creticus*), Çakal Eriği (*Prunus spinosa*), Çoban Püskülü (*Ilex aquifolium*), Katırtırnağı (*Spartium junceum*), Beyaz çiçekli kartopu (*Viburnum opulus*), Zakkum (*Nerium oleander*), Kocayemiş (*Arbutus unedo*), Akdeniz Defnesi (*Laurus nobilis*), Kuşburnu (*Rosa canina*), Sabin Ardıcı (*Juniperus sabina*), Katran Ardıcı (*Juniperus oxycedrus*), Kermes Meşesi (*Quercus coccifera*), Sakız ağacı (*Pistacia lentiscus*) ve Ağaç fundası (*Erica arborea*) da bulunmaktadır. Ayrıca Garig formasyonunun hakim olduğu alanlarda Adaçayı Yapraklı Laden (*Cistus salviifolius*), Abdestbozan (*Sarcopoterium spinosum*), Lavanta (*Lavandula stoechas*), Keçiboğan (*Calycatome villosa*) gibi türlerin bulunduğu görülmektedir.

İstanbul Boğazı'nın doğal bir göç yolu olması sebebi ile Büyükada birçok türün göç güzergahı üzerinde bulunmakta ve bu türlerin üremesi, beslenmesi ve barınması için önemli bir konum niteliği taşımaktadır. Adalar'da görülen önemli kuş türleri arasında Yelkovan (*Puffinus yelkovan*), Karabatak (*Phalacrocorax carbo*), Leylek (*Ciconia ciconia*) ve Arı Şahini sayılabilir. Ayrıca Ada, Kızıl sincap (*Sciurus vulgaris*), Ada tavşanı (*Oryctolagus cuniculus*) gibi birçok memeli türüne ve çeşitli sürüngen türüne ev sahipliği yapmaktadır.

Flora ve faunası ile kent ekosisteminin önemli bir parçası olan Adaların açık alan sistemi her açıdan nitelikli ve özel bir kamusal deneyimi sunmaktadır. Doğal çevre ile uyumun yakalamasında ekolojik hassasiyeti gözeterek yaklaşımların geliştirilmesi yarışmanın beklentileri açısından da son derece açıktır. Yarışma odağını oluşturan Fayton Meydanı her ne kadar yerleşim merkezinde bulunsun da içinde bulunduğu ekosistemin bütününde değerlendirilmelidir. Bu kapsamda yarışma odak alanı ile birlikte etkileşim alanına, ısı adası etkisi, yağmur suyu yönetimi, bitkilendirme stratejileri, aydınlatma stratejileri gibi unsurların; bölgeyi yaşam alanı veya göç yolu olarak kullanan diğer canlıları da dikkate alan bir kurgu çerçevesinde yaklaşılması önerilmektedir.

- Ekolojik Döngüler
 - Su yönetimi
 - Isı adası etkisi
- Bitkilendirme Stratejisi
 - **Bütüncül ekosistem yaklaşımı**

Büyükada'da hakim olan bitki örtüsü, Kızılçam (*Pinus brutia*), Fıstık Çamı (*Pinus pinea*) türlerini çoğunlukla barındıran çam ormanları ile Maki ve Garig formasyonunun içerdiği yer örtücü, çalı ve ağaçlardır. Ada'da genel olarak görülen bitki türleri Gümüşi Akasya (*Acacia dealbata*), Sivri Meyveli Dişbudak (*Fraxinus angustifolia*), Himalaya Sediri (*Cedrus deodora*), Ceviz (*Juglans regia*) ve Gümüşi Ihlamur (*Tilia argentea*) gibi türler olup bunların yanında Çitlenbik (*Celtis australis*), Tüylü Laden (*Cistus creticus*), Çakal Eriği (*Prunus spinosa*), Çoban Püskülü (*Ilex aquifolium*), Katırtırnağı (*Spartium junceum*), Beyaz çiçekli kartopu (*Viburnum opulus*), Zakkum (*Nerium oleander*), Kocayemiş (*Arbutus unedo*), Akdeniz Defnesi (*Laurus nobilis*), Kuşburnu (*Rosa canina*), Sabin Ardıcı (*Juniperus sabina*), Katran Ardıcı (*Juniperus oxycedrus*), Kermes Meşesi (*Quercus coccifera*), Sakız ağacı (*Pistacia lentiscus*) ve Ağaç fundası (*Erica arborea*) da bulunmaktadır. Ayrıca Garig formasyonunun hakim olduğu alanlarda Adaçayı Yapraklı Laden (*Cistus salviifolius*), Abdestbozan (*Sarcopoterium spinosum*), Lavanta (*Lavandula stoechas*), Keçiboğan (*Calycatome villosa*) gibi türlerin bulunduğu görülmektedir.

İstanbul Boğazı'nın doğal bir göç yolu olması sebebi ile Büyükada birçok türün göç güzergahı üzerinde bulunmakta ve bu türlerin üremesi, beslenmesi ve barınması için önemli bir konum niteliği taşımaktadır. Adalar'da görülen önemli kuş türleri arasında Yelkovan (*Puffinus yelkovan*), Karabatak (*Phalacrocorax carbo*), Leylek (*Ciconia ciconia*) ve Arı Şahini sayılabilir. Ayrıca Ada, Kızıl sincap (*Sciurus vulgaris*), Ada tavşanı (*Oryctolagus cuniculus*) gibi birçok memeli türüne ve çeşitli sürüngen türüne ev sahipliği yapmaktadır.

Flora ve faunası ile kent ekosisteminin önemli bir parçası olan Adaların açık alan sistemi her açıdan nitelikli ve özel bir kamusal deneyimi sunmaktadır. Doğal çevre ile uyumun yakalamasında ekolojik hassasiyeti gözetilen yaklaşımların geliştirilmesi yarışmanın beklentileri açısından da son derece açıktır. Yarışma odağını oluşturan Fayton Meydanı her ne kadar yerleşim merkezinde bulunsun da içinde bulunduğu ekosistemin bütününde değerlendirilmelidir. Bu kapsamda yarışma odak alanı ile birlikte etkileşim alanına, ısı adası etkisi, yağmur suyu yönetimi, bitkilendirme stratejileri, aydınlatma stratejileri gibi unsurların; bölgeyi yaşam alanı veya göç yolu olarak kullanan diğer canlıları da dikkate alan bir kurgu çerçevesinde yaklaşılması önerilmektedir.

BÜYÜKADA FAYTON MEYDANI
KORUMA AMAÇLI NAZIM İMAR PLANI (KANİP) İLİŞKİSİ

ŞARTNAME TOPLANTISI

TEMA TOPLANTILARI

PAYDAŞ TOPLANTILARI

ODAK GRUP GÖRÜŞMELERİ

KURUM GÖRÜŞLERİ

- İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Şehir Planlama Müdürlüğü
 - TMMOB Şehir Plancıları Odası, İstanbul Şubesi
 - TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, İstanbul Şubesi
 - TMMOB Mimarlar Odası, İstanbul Şubesi

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI, İMAR VE ŞEHİRCİLİK DAİRE BAŞKANLIĞI, ŞEHİR PLANLAMA MÜDÜRLÜĞÜ

5 ŞUBAT 2021

Katılımcı planlama çalışmaları sonucu oluşan stratejik belgede alanın kullanımına yön verebilecek stratejik hedef ve eylemler;

- Sosyal yaşamının canlandırılması için ortak mekanların üretilmesi,
- Adaya özgü tasarımların yapılacağı,
- Tescilli yapıların basit onarımını destekleyecek taş, ahşap, metal gibi atölyelerinin oluşturulması,
- Mevcut atölyelerin korunması,
- Yaratıcı endüstrilerin desteklenmesi,
- Adaların kendine yeterliliğini arttırmak üzere, turizme alternatif ekonomik faaliyetlerin desteklenmesi,
- İşletmelerin sebep olduğu kamusal alan işgallerinin engellenmesi,
- Açık alanlarda kalıcı kültür-sanat etkinliklerinin düzenlenmesi
- Deprem toplanma alanı ihtiyacı için alanlar oluşturulması

Strateji Belgesinde tasarımına yönelik olarak stratejik hedef ve eylemler;

- Kentsel çevrenin doğal ve kültürel miras ile uyumlu basit ve esnek tasarımlarla düzenlenmesi,
- Tasarımların somut ve soyut kültürel miras öğelerini ön plana çıkarıcı nitelikte olması,
- Kamusal açık alanlarda yer alacak aydınlatma üniteleri, tabela, durak, zemin ve kent mobilyalarının ekoloji ile uyumlu tasarlanması,
- Kendi kendine yeterliliği arttıracak yenilikçi uygulamaların kullanılması,
- Kentsel alanların peyzaj düzenlemeleri konusunda adanın flora ve faunasına uygun türlerin seçilmesi,
- Kamusal alanların bütüncül düzenlenebilmesine yönelik yönlendirici bir tasarım rehberinin hazırlanması,
- Yaya ulaşımının ana ulaşım biçimi olarak korunması ve herkes için erişebilirliğin sağlanması,
- Kent mobilyaları ve peyzaj düzenlemelerine ilişkin Adaların dokusuna özel bir tasarım rehberi çalışmasının yapılması olarak belirtilmektedir.

TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI İSTANBUL ŞUBESİ

10 ŞUBAT 2021

Adalar İlçesi Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planı hazırlık süreçleri katılımçılık açısından öncü çalışmalarından biri olduğu belirtilerek;

- Tasarım yarışmasının da katılımcı bir süreç ile organize edilmesi,
- Ekiplerin mekandan ve mekanın kullanıcılarından beslenmesinin, ortaya çıkacak olan tasarımları niteliksel ve niceliksel açıdan besleyeceği,
- Yarışma şartnamesinin hazırlanmasında gösterilmiş olan hassasiyetlerin bundan sonraki yarışma süreçleri için öğretici olması ve farklı yöntemlerin uygulanması noktasında ön açıcı olması,
- Bu sürecin, tasarım aşamasında sağlanacak katılım süreçleri için öncü olacağı,

- Planlama ekibinde yer alan temalar kapsamında bir ilişkilimenin ve geri besleme mekanizmalarının kurulması planlama kademelenmesi açısından önem arz etmekle birlikte, yarışma ekiplerinin Ada sakinleri ve Ada'ya günöbirlik veya kısa/uzun süreli gelen turistler ile ilişkilenmeleri mekanın kimliği, kullanım fonksiyonu açısından çevresi ile kurmuş olduğu organik sistemin anlaşılması açısından ufuk açıcı olacağı,
- Alanın kullanıcı profillerinin tanımlanması ve tasarım süreçlerinin bu bağlamı ile ele alınması yaşayan bir mekanın tasarlanması için en kritik noktalardan biri olduğu,
- Bu noktada önemli olan bir diğer konu ise hem planlama sürecinden hem de yarışma şartnamesi hazırlık sürecinden gelen verilerin şartnameye nasıl yansıtılacağıının önemli olduğu

ifade edilmiştir.

TMMOB PEYZAJ MİMARLARI ODASI İSTANBUL ŞUBESİ- ADALAR ÇALIŞMA GRUBU

12 ŞUBAT 2021

'Büyükkada Fayton Meydanı' özelinde;

- Yarışmanın Konumu ve Konusu nedeniyle Halen devam etmekte olan '1/5000 ölçekli Koruma amaçlı Nazım İmar Planı' ve 'Strateji Planı' çalışmaları paralelinde sürdürülmesi ve sonuçlandırılmasının önerildiği,
- 'Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve Strateji Belgesi' çalışmaları bağlamında ise;
- Yarışma konusu ve yarışmacılardan beklentiler bölümlerinde; katılımcı kurum, kuruluş ve Sivil toplum bileşenlerinden gelen talep ve yorumlarına öncelik verilmesini önemli olduğu,
- Bunun sonucu olarak değerlendirme aşamasının da bu kriterlere uygun yapılmasının önemli olduğu,

- Planlama daire başkanlığı ve diğer katılımcıların birlikte oluşturmaya devam ettiği strateji belgesinin en önemli unsurlarından biri olan 'Kültürel Peyzajın Korunması' konusu sadece Büyükada değil Adaların genelinde zaman içerisinde meydana gelebilecek doğal ve kültürel habitatın maruz kalabileceği tahribata dikkat çekilmesi gerektiği,
 - Bu konunun yarışma kapsamında öncesi ve sonrasıyla değerlendirilmesi ve strateji belgesi öngörülerinin göz ardı edildiği fantastik yaklaşımlara izin verilmemesi gerektiği,
 - Kentsel planlama ve kentsel tasarımın günümüzde başlıca kriterleri olan, küresel iklim değişikliği ve buna sebep olan etkenlerin minimize edilmesinin yanı sıra; bunun sonucu olarak karşımıza çıkan ekstrem doğa olayları ile bağlantılı olarak, mevsimsel anormal hava koşulları ve doğal afetler gibi konuların, altyapı ilişkilerinin sağlanması ve kente etkisinin azaltılmasını sağlayacak çözümler üretilmesi oldukça önemli olduğu,
- belirtilmiştir.

TMMOB MİMARLAR ODASI İSTANBUL ŞUBESİ

19 ŞUBAT 2021

Strateji Belgesinin revizyonu ve nazım imar planları tartışma toplantıları sürecinde;

- Bu sürecin belirtilen ilkeler çerçevesinde sağlıklı ve doğru bir şekilde tamamlanmasının sadece Adalar için değil, tüm İstanbul için son derece önemli olduğu,
- Bu bağlamda ve aşamada düzenlenen "Büyükkada Fayton Meydanı Kentsel Tasarım Yarışması"nın, Şartname hazırlık süreci başta olmak üzere biçim, takvim ve ilkelerinin, çalışmaları sürdürülen Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama imar Planı çalışmalarına sıkı sıkıya bağlı olması gerektiği,
- Özellikle Fayton Meydanı'nın tarihsel süreç içinde ve günümüz koşullarında Büyükkada için önemli ulaşım, erişim, tarihi, sosyal ve kültürel noktalardan birini oluşturduğu düşünüldüğünde; bu alana ilişkin temel ve bütünsel kararlar alınmadan ortaya çıkacak şartname ve şartnameye bağlı olacak tasarım önerilerinin, sorunlu sonuçlar ve uygulama zorluklar ortaya çıkaracağı,

- Ancak var olan bu çakışmalı durumun; açıklanan ve benimsenen ilkeler doğrultusunda, doğru bir zamanlamayla düzenlenecek "iki aşamalı yarışma" ile kamu ve kent yararına daha olumlu sonuçlar elde edilmesini sağlayacak biçimde değiştirilebileceği,
- Sonuç olarak, yapılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkan ilkeler ışığında ilk aşamada mevcut alanın tüm kriterleri katılımcılar ile paylaşılarak, ekosistemi, yaklaşım kararları, kentsel tasarım ilkeleri ile koruma amaçlı imar planına zemin hazırlayacak bir "Fikir Yarışması"nın düzenlenebileceği; yapılacak bu fikir yansımalarının da koruma amaçlı imar planına ne derece altlık oluşturacağı gözlenerek, buradan çıkacak sonuçlar doğrultusunda, ancak ikinci aşamada bir tasarım yarışması ile uygulama projesine yönelmenin daha doğru olacağı; bu yaklaşımının, gerek şartname gerekse tasarım önerileri açısından daha akılcı çözümler getireceği,

belirtilmiştir.

ŞARTNAME TASLAĞINA AKTARIM

Büyükada Fayton Meydanı'nın kamusallığını yeniden ele alırken, kendisine bağlanan sokaklar ve bulunduğu diğer kamusal boşluklara dair yarışma ile geliştirilecek ve katılım süreci ile birlikte hayata geçirilecek mekânsal kararlar, Ada'nın hem fiziksel hem de yaşam dokusu ile açık alan kullanımından beklenen ihtiyaçları karşılayan bir yaklaşıma ihtiyaç duymaktadır. Bununla birlikte, alanın kolektif belleği ile de anlamsal birlikteliğini gözeterek bir ele alışın, önemli bir Kültürel Miras alanı olarak Büyükada'ya kıymetli bir katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

Eylül 2019'da başlamış olan ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Planlama Müdürlüğü tarafından yürütülen Adalar İlçesi Koruma Amaçlı Nâzım İmar Planı çalışmalarında, halk katılımı ile Adalıların sürecin paydaşı kılınması, Adalar için yeni bir başlangıcın da işaretini oluşturmaktadır. Mekânsal ve işlevsel kalitesinin yükseltilmesinde, halkın etkin katılımı ile değerlendirildiği süreç sonunda çıkarılan Adalar İlçesi Strateji Belgesi'nde de belirtildiği üzere *"Planlama çalışmalarının Adalar halkının ihtiyaçları ve beklentileri dikkate alınarak, koruma ilkeleri ve öncelikleri çerçevesinde, bilimsel analizler, kurum ve uzman görüşleri doğrultusunda gerçekleştirilmesi, mevcut olumsuzlukların birlikte tespit edilmesi ve ortaklaşa çözümler üretilmesi hedeflenmiştir"*. Çevresel farkındalık ve katılım potansiyelini değerlendiren bir yaklaşım gözetilerek, çözülmesi beklenen temel sorunların öne çıkarıldığı belgede; tarihi kültürel peyzajın korunması gerekliliği, sosyal donatı yetersizlikleri, Adalar'da kapalı ve açık kamusal mekâna duyulan ihtiyaç ve sosyo-kültürel faaliyetlerin geliştirilmesi gerekliliği öncelikli olarak tanımlanmaktadır.

Söz konusu kamusal açık mekân ihtiyacına cevap oluşturması açısından başta Büyükada Fayton Meydanı'nın yerlisi ile birlikte var olacağı düşünülerek, soylulaştırmadan uzak ve yere özgü kararlarla, kapsayıcı bir tasarım anlayışı çerçevesinde kullanıma kavuşturulması; ayrıca geliştirilecek önerilerin yarışma etki alanı içinde yer alan kamusal açık mekân sistemi ile bütünsellik arz eden bir çerçevede ele alınması önem arz etmektedir.

Yarışma ile Ada kimliğinin en önemli parçası olan yaya hareketliliğinin devamlılığını merkeze taşıyan, tamamen kamu kullanımına açık, yaş gruplarının çeşitliliğini dikkate alan, engelsiz, eşit, adil, toplumsal katılımı teşvik eden, etkileşimli ve çeşitli olanaklar sunan, konforlu, güvenli ve uyarlanabilir niteliği ile mekân ve dolayısıyla yaşam kalitesini yükselten proje seçeneklerinin elde edilmesi amaçlanmaktadır.

Yarışma alanının düzenlenmesinde;

- Planlama hiyerarşisi gözetilerek, Fayton Meydanı'na dair tasarım yaklaşımının ilişkilendirildiği makro ölçekli konsept şemaların üretilmesi,
- Alanın kimliğinin önemli parçası olan fayton başta olmak üzere, tarihi ile bağlantılı izlere ilişkin mekânın hafızasını geleceğe taşıyacak, simgesellikten uzak senaryoların geliştirilmesi,
- Proje alanında tarihi kültürel peyzaj değerlerinin korunmasına dair önerilerin geliştirilmesi,
- Odak yarışma alanı olarak Fayton Meydanı'na ilişkin senaryoların, yarışma etki alanı olarak tanımlanmış sınır içinde kalan kamusal açık mekân sistemi bütününde geliştirilmesi,
- Etki alanı ile birlikte, yarışma odak alanında aktif sokak cephelerine, yaya güzergâhlarında kesintisiz devamlılığa, kolay erişime ve okunaklı yönlendirmeye öncelik veren, Adalıların ve kentlilerin çevreleriyle etkileşimini kuvvetlendirecek esnek ve yenilikçi tasarım stratejilerine odaklanması,
- Ada'nın tarihi peyzaj kimliği ile uyumlu, özellikle yaz aylarındaki canlı kamusal yaşamın, gündüz kadar gece kullanımı da gözetilerek değerlendirilmesi; bu anlamda gece kullanımını sağlayacak mekânsal programların yanı sıra aydınlatma konsepti geliştirilerek, kamusal açık mekân kalitesinin ve deneyiminin artırılması,
- Yoğun olarak kullanımı ile alanda yaya hareketini engel teşkil etmeyecek ve dayanıklılığı yüksek kentsel öğelerin geliştirilen öneriler çerçevesinde tanımlanması,
- Kentsel peyzaj tasarımı ile alanın güncel ihtiyaçlarına cevap verecek, doğal ve yapısal çevre karakterine saygılı, mimari kimliği ortaya çıkaran, çağdaş pratikleri benimsemiş, ekolojik çözümler içeren, sosyo-kültürel yapıya hâkim önerilerin geliştirilmesi,
- Geliştirilecek önerilerin, kamusal mekân deneyiminin önemli bir parçası haline gelen sanatsal, kültürel aktivitelere yönelik senaryoların üretilmesine uygun nitelikte olması;
- Mekanın önemli bir parçası olan atölyelerin korunarak, yaratıcı endüstrilerin desteklendiği kültür temelli eylem ve faaliyetlerin bir parçası olarak değerlendirilmesi beklenmektedir.

İki kademeli olarak gerçekleştirilecek yarışmanın ilk kademesinde, katılımcı süreç kapsamında halk ve paydaşlar ile yapılan toplantıların çıkarımları doğrultusunda yarışmacılardan, Fayton Meydanı'na dair geliştirecekleri kararlarda makro ölçekteki sistemler ile ilişkilerinin analiz edildiği ve yorumların ortaya konduğu ada geneline dair konsept şemalar üretilmesi istenmektedir. Özellikle Meydanın parçası olduğu bütünü anlaşılmaması ve ilişkili olduğu ekosistemlerin, sosyo-kültürel çevrenin üst ölçekten incelenerek Meydana dair bütüncül bir yaklaşım geliştirilmesi beklenmektedir. Bu temel yaklaşımların özellikle katılımcı süreç toplantıları sonucunda çıkan Sosyal Yaşam, Mekânsal Hafıza, Ulaşım, Doğal ve Yapılı Çevre (tarihi kültürel peyzaj), Sanat ve Kültür tema başlıkları üzerinden konsept yaklaşımların geliştirilmesi beklenmektedir. Yarışmanın ikinci kademesinde ise yarışmacılardan, ilk kademede oluşturdukları üst ölçek sistem yaklaşımlarını alt ölçeğe indirerek Fayton Meydanı için mekânsal çözümler ve tasarım önerileri geliştirmeleri istenmektedir.

Yarışma alanının düzenlenmesinde;

- Planlama hiyerarşisi gözetilerek, Fayton Meydanı'na dair tasarım yaklaşımının ilişkilendirildiği makro ölçekli konsept şemaların üretilmesi,
- Alanın kimliğinin önemli parçası olan fayton başta olmak üzere, tarihi ile bağlantılı izlere ilişkin mekânın hafızasını geleceğe taşıyacak, simgesellikten uzak senaryoların geliştirilmesi,
- Proje alanında tarihi kültürel peyzaj değerlerinin korunmasına dair önerilerin geliştirilmesi,
- Odak yarışma alanı olarak Fayton Meydanı'na ilişkin senaryoların, yarışma etki alanı olarak tanımlanmış sınır içinde kalan kamusal açık mekân sistemi bütününde geliştirilmesi,
- Etki alanı ile birlikte, yarışma odak alanında aktif sokak cephelerine, yaya güzergâhlarında kesintisiz devamlılığa, kolay erişime ve okunaklı yönlendirmeye öncelik veren, Adalıların ve kentlilerin çevreleriyle etkileşimini kuvvetlendirecek esnek ve yenilikçi tasarım stratejilerine odaklanması,

- Ada'nın tarihi peyzaj kimliği ile uyumlu, özellikle yaz aylarındaki canlı kamusal yaşamın, gündüz kadar gece kullanımı da gözetilerek değerlendirilmesi; bu anlamda gece kullanımını sağlayacak mekânsal programların yanı sıra aydınlatma konsepti geliştirilerek, kamusal açık mekân kalitesinin ve deneyiminin arttırılması,
- Yoğun olarak kullanımı ile alanda yaya hareketini engel teşkil etmeyecek ve dayanıklılığı yüksek kentsel ögelerin geliştirilen öneriler çerçevesinde tanımlanması,
- Kentsel peyzaj tasarımı ile alanın güncel ihtiyaçlarına cevap verecek, doğal ve yapısal çevre karakterine saygılı, mimari kimliği ortaya çıkaran, çağdaş pratikleri benimsemiş, ekolojik çözümler içeren, sosyo-kültürel yapıya hâkim önerilerin geliştirilmesi,
- Geliştirilecek önerilerin, kamusal mekân deneyiminin önemli bir parçası haline gelen sanatsal, kültürel aktivitelere yönelik senaryoların üretilmesine uygun nitelikte olması;
- Mekanın önemli bir parçası olan atölyelerin korunarak, yaratıcı endüstrilerin desteklendiği kültür temelli eylem ve faaliyetlerin bir parçası olarak değerlendirilmesi beklenmektedir.

İki kademeli olarak gerçekleştirilecek yarışmanın ilk kademesinde;

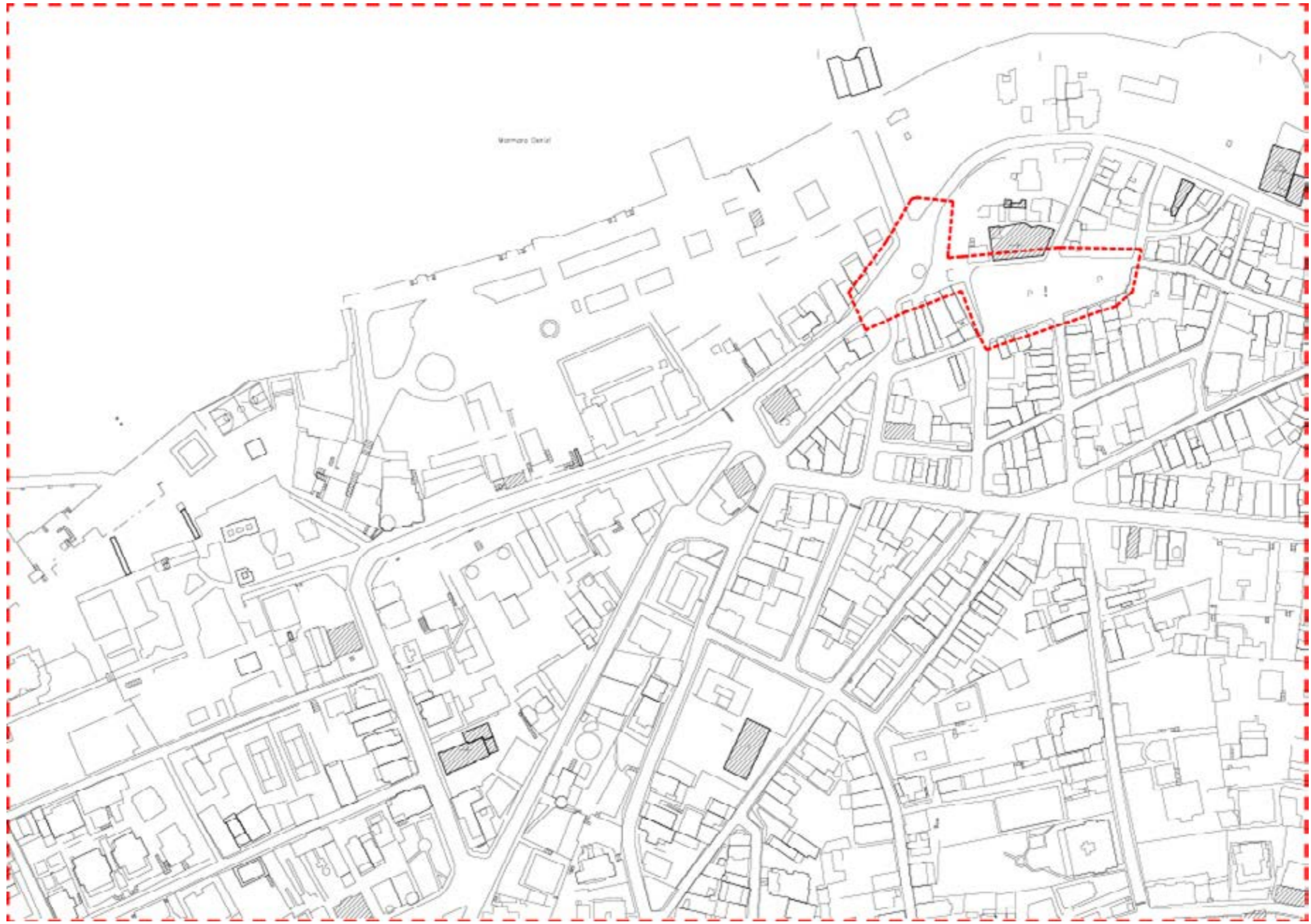
- Katılımcı süreç kapsamında halk ve paydaşlar ile yapılan toplantıların çıkarımları doğrultusunda yarışmacılardan, Fayton Meydanı'na dair geliştirecekleri kararlarda makro ölçekteki sistemler ile ilişkilerinin analiz edildiği ve yorumların ortaya konduğu ada geneline dair konsept şemalar üretilmesi istenmektedir.
- Özellikle Meydanın parçası olduğu bütünün anlaşılması ve ilişkili olduğu ekosistemlerin, sosyo-kültürel çevrenin üst ölçekten incelenerek Meydana dair bütüncül bir yaklaşım geliştirilmesi beklenmektedir.
- Bu temel yaklaşımların özellikle katılımcı süreç toplantıları sonucunda çıkan Sosyal Yaşam, Mekânsal Hafıza, Ulaşım, Doğal ve Yapılı Çevre (tarihi kültürel peyzaj), Sanat ve Kültür tema başlıkları üzerinden konsept yaklaşımların geliştirilmesi beklenmektedir.

İkinci kademesinde ise yarışmacılardan,

- İlk kademe oluşturdukları üst ölçek sistem yaklaşımlarını alt ölçeğe indirerek Fayton Meydanı için mekânsal çözümler ve tasarım önerileri geliştirmeleri istenmektedir.

YARIŞMA ALANI

- YariŐma Odak Alanı
- Etkileşim Alanı Sınırı

Wamara Daraf

YARIŞMA ODAK ALANI

- Eskiden Araba Meydanı olarak adlandırılan, turizm faaliyetinin artmasıyla faytonlar tarafından yoğun olarak kullanılan alanda yüzyıl başında iki konut adası bulunmaktaydı. Alanı kuzeyden sınırlayan Panaiya Kilisesi'ne yakın olan bölgede küçük bir meydancık olduğu anlaşılmakta. Bu adaların 1918 ve 1940 tarihlerindeki yangınlarla ortadan kalkmasından sonra kamusal mekan niteliği kazandı.
- Fayton Meydanının devamlılık içinde olduğu Saat Meydanı ise Büyükada'nın en önemli kamusal açık alanı, buluşma mekanı niteliğinde. Daha önceleri Aşağı Macar olarak adlandırılan alanda Aya Yani Kilisesi ve mezarlık olduğu biliniyor.

ETKİLEŞİM ALANI SINIRI

- Bileşik iki odak alanı İskele ile bağlayan sokak ve Çankaya yönünde devamlılık gösteren yaya alanı etki alanını tanımlar. Anadolu Kulübü'ne kadar bu alan ise önceleri Yukarı Macar olarak adlandırılmaktaydı. Burada da mezarlıklar bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu bölgede Karakol bir nirengi noktası oluşturmaktadır.
- Doğudaki Çınar Meydanı da son yıllarda biçimlenen ve işlev kazanmakta olan bir kamusal açık alan olarak tanımlanabilir.

YARIŞMACILARDAN İSTENENLER

BİRİNCİ KADEMEDE İSTENENLER

- **PROJE KİTAPÇIĞI**

Kavramsal Şemalar

Proje Metni

Vaziyet Planı (1/1000)

Odak Alan Çizimleri (1/500)

3 Boyutlu Görseller

İkinci Kademe için Organizasyon Şeması

İKİNCİ KADEMEDE İSTENENLER

- **A1 PAFTA** (6 adet)

Vaziyet Planı (1/500)

Silüetler (1/500)

Odak Alan Çizimleri (1/200)

Bitkilendirme Stratejisi

Su Yönetimi Stratejisi

Cephe ve Malzeme Önerileri

Aydınlatma Stratejisi

Kullanım Stratejisi ve Etkinlik Yönetimi

Detaylar

3 Boyutlu Görseller

- **PROJE KİTAPÇIĞI** (Tasarım Rehberi)

- **MAKET** (1/200)

**KATILIMINIZ İÇİN
TEŞEKKÜR EDERİZ.**

